

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Aranykoronák helyenként kétszer: esütőrtőkön és vasárnap.
Ruházati árak: Félész évre 5 frt, félére 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyen szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és orvosok, melveknél tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felölös szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadó hivatal: K-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Országgyűlési tárgyalások.

El kell hinnünk, hogy ebben a tekintetben az ellenzéki politikusok bámulatos leleményességet tanúsítanak. A nyitári választást három hétig tartó szó- és rágalomzivatár előidézésére használták fel. Egy újságíró tudósító azt találja, hogy neki nem tetszik egy miniszter ábrázatja és ennek kifejezést ad a lapjában. Ha először nem sült el a pamflét, megkísérli másodszor, harmadszor, negyedszer: Calomniare audacter, semper aliquid haeret! Addig viszi, míg ő exzellenziája „kinines kezdve.”

A többi aztán elvégzik azok a t. képviselő urak, kiknek becses nevével csak a botrányok előidézése révén találkozunk ez képeztven egyetlen specialitásukat, többre nem terjedvén tehetségük és képességük. Egy főispán vagy rendőrkapitány baklövése elég arra, hogy a belügyminiszter a parlamenti kispadra huzoltassék. Egy közös hadseregbeli hadnagyoeska részegfővel elkövetett kihágása megint elég ok arra, hogy a hadsereg mai közös szervezetét megtámadják és a honvédelmi minisztert a legdurvább támadásokkal illessék. A zágrábi neveletlen és tudatlan diákesőcselék kihágása előre láthatólag hetekig lesz szőnyegen. Ezen ocsmány események miatt, bármily jogos is az általános felháborodás, melyet ez szült, mégsem tartjuk ezélszerűnek, hogy ily incidens miatt tegyék vita tárgyává a Horvátország

és a Magyarország közötti közjogi viszonyt és bosszantsák vele a jó hazafiakat a Dráván innen és túl, kik ezt a becsületes alkut lehetőleg védik és oltalmazzák bármely oldalról jövő támadások ellen. Emlékezzünk még arra is, hogy a esendőrkarbojt feletti vita egy álló hétig tartott, a nélkül, hogy a legesekélyebb gyakorlati haszon lett volna belőle.

De nem sorolom fel azt a rengetek sok epizódot, amely a magyar parlament újabb 27-ik év folyamán alatt felmerült. A régi országgyűlés gravamenjeinek, melyek 30-40 esztendeig, sőt több ideig is szőnyegen voltak, megvolt a maguk eszmei és politikai tartalma és tisztán ennek is tulajdonítható, hogy ezek a politikai sérelmek orvosolva lettek. A vallási sérelmek folytonos nyilvántartása és minden országgyűlésen való ernyedetlen hangsúlyozása a vallás szabad gyakorlatának, a felekezetek közötti egyenlőség és viszonyosság törvénybe iktatására vezettek. A közjogi sérelmek, amennyiben az uralkodóház közösségéből eredtek, az 1867-iki kiegyezéssel és ennek gyakorlati következményei keresztülvitelével meg tettek szüntetve. De mindezek életbevágó, az állam közérdekét elevenében érintő sérelmek voltak, míg a mostani, parlamenti viadokorok által derűre-borura előhuzott „jogsértések” legtöbbször nem is tartozik a parlament illetékessége körébe, hanem a rendőrség vagy a büntető törvényszék elé. Erre a parlamenti gyakorlatra mondta

találón Tisza Kálmán egy alkalommal, hogy megérjük, miként a fiskálisok minden vesztett pörüket a képviselőház elé hozzák és itt keresik a perújítást. De ime, mégis azt látjuk, hogy ezekkel a közbevetett ügyekkel telik el az országgyűlés idejének javarésze. Különös, hogy az ellenzék férfiai éppen akkor van a legnagyobb kedv az ilyen epizódikus politikai akcióra, mikor olyan kormány áll szemben, mely elég őszinte volt előre jelezni programját és részletesen előadni, hogy mely tárgyakkal akar foglalkozni.

A miniszterelnök, de a kormányak majdnem minden tagja részletes programmal járult az ország elé, sőt pontosan megjelölték az egymásutánt is ezeknek a nagyfotosságu közkormányzati és törvényhozási ügyeknek lebonyolítására. Mintha csak összeesküdött volna az ellenzék arra, hogy mindebből a sok szép programból pedig nem lesz semmi.

Legalább ezt a benyomást teszik ránk abbéli törekvésükkel, hogy folytonos akciókat indítanak egyes incidens és különben rövid figyelmeztetéssel is elintézhető kérdések szertelen tárgyalására. Hisz azt tudjuk, hogy az ellenzéki taktikának joga van minden kis dologból nagy esetet csinálni; de abban már erősen kételkedünk, hogy ezeknek a feleröltetett ügyeknek akkora fontosságot tulajdonítson az ország józan közvéleménye is. Pedig hát erre akar hatni az ellenzék és

TÁRCZA.

Lemondás.

Járta a nóta.

A fekete képű gyermekek ujjai alól szilaj fosztelenséggel repkedtek szét a bubánatos hangok s valami csodálatosan könyfaeserő dallammá verődtek össze a kis szobában, mintha egy panaszos élet fája sohajtása szaladt volna végig a rezgő hurokon. Azután elhallgatott a cigány.

Tudja isten miért, de olyan leverő, sejtelmes esendő állott be egy pillanatra, a míg Tury Gábor fel nem állott az asztalsarkáról s oda nem szólott a gyermekeknek:

— Az én nótámat, fiúk!

És azután megeredt újból a dal, az a borongós, szomorú népdal, melynek lágyan zsongó hangjai oda férköznek a szívéhez s az emlékeztet rá, hogy feltámasztják lelkünkben a múltat, a mit elszírtunk régen, megkönyeztünk sokszor.

Vád és szemrehányás szól abból a dalból s Tury Gábor halvány arcát két tenyerébe fektetve, elnézi a muzsikáló cigányt, elhallgatja a panaszos nótát, s nem veszi észre, hogy egy szép asszony két könnyes szeme pihen rajta.

Hanem egyszer...

Csupa véletlenségből történt, hogy két szőke hullámos hajtürt odaesapódott forró homlokához s mikor a delejes intésre megfordult, egy szelid, mosolygó asszonyt látott maga előtt.

— Asszonyom!

— Megzavartam ugy-e gondolatában? — szólott a szép asszony s mintegy akaratlanul megérintve a halovány ember kezét, lágy, hízogó hangon folytatta:

— Látja, olyan rosszul esik nekem a maga szomorúsága. Elnéztem, mint könyököl az asztalra, hallgatja a hegedű bus szavát, visszafojtja könyeit s lemondólag, bánatosan mondja a cigánynak, fiuk az én nótámat!... Nehéz teher lehet abban a szívben, Gábor, a melyik a síró muzsikában keres vigasztalást.

— Egy poklott hordok mélyen eltemetve a lelkemben, asszonyom.

A szőke fűrtös asszony szelid vonásain egy árny borongott keresztül s szinte hallani lehetett szívverését, a mikor oda fordult az ifjához s hosszas, elmélázva nézett annak fényes, könyvelt szemébe.

— S ha akadna valaki, kinek a magaszenvedése fája, ha volna egy olyan női kéz, mely homlokáról a borús árnyat letörölné?

Az ifjú tagadólag ránta meg fejét.

— Virág a szív, jó asszonyom, s ha elmúlt a nyár, mely szirmait növelte, haldoklása következik.

Pillanatokra esend, szokatlan nyugalom állott be.

A szép asszony hevesen, erősen szorította az ifjú kezét a magáéba s vont a magával, keresztül a mulatókon, a szobán, ki az ajtó, melynek sötétjét a csillagok fénye ragyogta keresztül s ködpárázat tetete rejtelmessé.

Mosszról még hallzott a zene, a zsvaj, de közölökből már nem volt senki, semmi, csak az utolsó bokrágai között esiesergott egy álmából felriasztott madár.

Megálltak.

Tury Gábor a szép asszony fejét oda fektette keblére.

— Hallja ezt a dobogást, asszonyom?

— Gábor!

— Mondja, minek támasztja fel szívem halottjait? Miért nem enged, hogy elpusztuljak lassan, megsíratlanul?

— Miért? — felelt a szép asszony izgatott hangon s forró, gömbölyű karjaival átölelte a bánatos ember nyakát, mint a kigyó, mely áldozatához simul.

— Azért, mert szeretlek; mert én is egy égő poklot hordok a keblemben s mert jól esik tudnom, jól esik látnom, hogy van még valaki, akinek teher az élet s győtrelem a visszaemlékezés. Együtt haladunk a kálváriára, Gábor, te és én s ha roskadozunk, még csak nem is vigasztalhatjuk egymást,

éppen azért nagyobb körültekintéssel kellene eljárnia. Miként a társadalmi életben kerülni szoktuk azokat az embereket, akik minden kis dologból affaire-kezt csinálnak, melyekkel heteken keresztül foglalkoztatják a kaszinókat és társas köröket, hasonló véleménynyel van a nemzet nagy és józan közvéleménye is azokkal a politikusokkal szemben, kik a törvényhozás nagy és komoly feladatainak megoldása helyett, epizódok felvetésével és ezek túlzó vitatásával rabolják el az országgyűlés idejét, merítik ki munkakedvét és teszik lehetetlenné a baladást a jogalkotás terén.

R.

A hét története.

Bizony sok nevezetes dolog történt e héten. A többek között dr. Bittó Aurél, fővárosi ügyvéd, holtteste a ráczkevei Dunából megkerült; a fővárosban néhány rettenetes pipázó egy pipázó klubot alakított s ezzel a tüzilárnák keletkezésére egygyel több okot adott; a „Nagyvárad” című váradi újság megünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát; a közös hadseregbeli és honvéd ujczekokat felekkettették, még pedig nem porgárilag, hanem katonailag, s tudokra adták, hogy háboru esetén, a ki először elszökik, azt főbelövik, s ha másodsor is megszökik: felakasztják; a szelemes francziák a régi időmértést sutba dobla, az időt is tizedes rendszer szerint akarják mérni, a mi nézetük szerint sokkal könnyebb az eddigi számításhoz, a mennyiben „7 óra” helyett „29 C; 2 m” — „11” helyett „95 C; 3 m” irandó; Carmauxban a munkások még mindig strájkolnak; a budapesti flakeresek pedig iszonyuan keseregnek és elégedetlenkednek;

Törökországban a törökök és örmények folyton ütik egymást;

a vasúti és tengeri karambolok — mert az intézők nagyon kedvelik a biliárd sportot — folyton napirenden vannak;

a bankigazgatók esznek, sikkasztanak s azután vagy „ülnek” vagy zónáznak Amerikába;

az elhagyott és megcsalt szeretők rőktöznik a vitriol és revolver drámákat stb.

Agliardi és Rampolla érsekeknek is gyatrán sikerültek a politikai hadgyakorlatok, mert vonulnak a „jól kiérdemelt” nyugalomba.

Sturza Dömötör oláh miniszterelnök elmondotta programbeszédét s rettenetesen hangoztatta a törvényekhez való szigorú ragaszkodást a kormányzat összes ágaiban, a teljes választási szabadságot, a parasztsztyál fellendítését, a gazdasági viszonyok javítását, a fejadó eltörlését stb. Jókedvében talán halat is ígért a szárazon!

mert megtiltja az esküt, az oltár zsámolyánál elmondott hazug holtomiglan... Körülvesz a novető, kaczagó embereknek egy egész sokasága, s hogy megőrizzük a tisztességet, megyünk a tömeggel, de nem találkozunk soha!

— Ugy van, asszonyom, soha. Elvállunk most is, hidegen, egyetlen kényszerítés nélkül s bár öregezzük, hogy lelkünkben egy régi oltár romokká omlik, megőrizzük a látszat nyugalalmát az emberek előtt.

A szép asszony gördülő könyesepjei az ifjú kezére hulltak s a néma éjben megcsendült a nóta.

Az ő nótaja.

Az a szivetrázó, bubánatos népdal, melynek minden sorában a lemondás, csalódás fájdalma beszél.

És ekkor?...

Oda borultak egymás keblére, megtörték az esküt, az oltár fogadalmát, meglopták az emberek hiszékenységet és egy hosszú esőkba rebegették el hosszú évek nehéz fájdalmát kinos keservét.

Azt, a mi fáj, ami bánt s a mi nem gyógyul meg soha!

Bibó Lajos.

Hódmezővásárhelyen, az Alföld e szocialista fészkeiben, hol a közbiztonsági állapotok már régóta aggasztó bizonytalanságban szenvednek, a rendőrség egy sajátos szövetkezetnek jött nyomára, melynek tagjait az utolsóig letartóztatta, pedig azok egyből roszat nem tettek, csak loptak, gyilkoltak — még pedig hatalmasan — gyerekeket sikkasztottak, végredeleket hamisítottak s még számtalan bűntett követtek el. Mégis elfogták őket!

A franczia (Ribot) kormányt, mely csak a napokban szerezte meg a carmauxi strájk dolgában a bizalmi szavazatot, e héten a képviselőház a déli vasút ügyében leszavazta s helyének elhagyására kényszerítette; magyarul mondván megbuktatta. Mintha bizony más kormányval is ilyesmi már meg nem esett volna! Hihetőleg Bourgeois fogja elvállalni az új kabinetalakítását.

A képviselőház közoktatásiügyi bizottsága e héten tárgyalta a vallás szabadságkorlatáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó főrendiházi üzenetet s a kultuszminiszter indítványára, belenyugodott a főrendek módosításába.

Sok eredménytelen vajadás után, végre valóra Bács városa is szert tett egy polgármesterre dr. Lueger személyében, ha a választást a császáris megerősíti.

Fővárosi levél.

Budapest, 1895. okt. 31.

A budapesti kávésnénikék azt tartják, ha Jakab napkor esik, akkor 30 napig folytonos esőzések következnek. Ez a jóslatuk most úgy látszik kezd teljesedni. Nap-nap után zuhog az eső s az utcazónák esőeláradás színű pocsolják képződnek. — A „csinoglinak” elkeresztelt idomtan kalcsnik mind előkerültek. Fialat, szép leánykáink úgy esoszognak bennük végig, mint valami vén anyókák.

A zuhogó esőben valóságos mentő szolgálatot teljesít az új társasági részvénytársaság, melynek vadonatúj és kényelmes kocsijai beárazzák egész Budapestet. Nagy előnye azoknak az új omnibuszoknak, hogy a kalauzok s ellenőrök kitűnően vannak fegyelmelve s az utas nincs kitéve annak, hogy egyszerűen letaszgálják a kocsiról, mint teszem azt a villanyos vasuton, melynek udvariatlan kalauzai ujabban sokat foglalkoztatják a fővárosi sajtót.

De azért az omnibuszokra is ráfér egy kis lecke.

Az egyik vonalon ily táblája kocsik közlekednek:

Kalvintér—Gólya.

No, tessék most már ezen holmi ártatlan bakfiseknek utazni! Anélkül is úgy irtóznak a gólyától.

Multkor az egyik kocsin így szólt a kalauz egy szőszke leánykához:

— Hová tetszik a Gólyához?

A leányka fülig elpirult s olyan zavarba jött, hogy a többi kocsiiban ülők figyelmét is magára vonta.

No, de az ilyen dolgokért az a városfigető híres korezmáros feleljen, aki vendéglőjét a „Gólyához” ezimezte.

A zágrábi éretlen diákesiny hullámai már lecsendesedtek. Stareseviček nyugodhatnak az elért babérokon.

A magyar nemzet elégtételt követel. — Igen ám, de milyent? ... Ilyen barbár, műveletlen tett csak akasztófát érdemel.

Vagy hozzák fel azt a néhány hülye horvát-diákot a jövő évi kiállításra s állítsák ki denaturált spirituszban.

Most azonban tegyük fölré az ily modorral telt dolgokat. Rójjuk le kegyeletünket elhunyt szeretteink iránt.

A temetőben mindenkinek van egy-egy drága halottja. A kerepesi úti temetőben alusza örök álmát a nemzet halottja: Kossuth Lajos.

Sirját virágokkal árasztják el a magyar nők. A sir mellett egy öreg 48-as honvéd őrködik. Néha könnyezve bámul a sirra s szomorúan suttozja:

„Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos, lesz hazádnak szabadsága!”

Reim Lajos.

Irodalom.

— „Köztelek Zsebnaptár és Évkönyv” 1896. évre. A mezőgazdasági viszonyok mostohasága mindinkább sürgeti a mai jobbára külterjes gazdálkodás belterjesebbé tételét. — Ez azonban a maga sokoldalúságával egyúttal megköveteli, hogy a gazda is nagyobb ismeretekkel rendelkezzen. — A gazdának valósággal egy élő Vademecumnak kell lennie, hogy a viszonyok különböző alakulásai között min-tenkor megtalálhassa magát s a leghelyesebben intézkedjen, vagy minduntalan kézi könyvtárát kell felkeresnie, ha valamely kérdésben emlékező tehetősége felmondja a szolgálatot. — Ezt teszi feleslegessé a múlt évben megindított „Köztelek Zsebnaptár”, melynek másik évfolyama most jelent meg a könyvpiacon, — s amely nemcsak szakavatott tanácsosul s megbízható adatokkal szolgál a gazdának minden felmerülő esetben, de egyúttal, mint ezime is mutatja, rendes jegyzőkönyvül is használható. — A dus tartalmu, közel 400 oldalra terjedő „Köztelek Zsebnaptár” Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai szerkesztésében jelent meg, de részt vettek abban hazánk elsőrendű írói. — Az erős barna vászonba kötött „Köztelek Zsebnaptár” kiegészítő részét képezi a külön kötetből álló „Köztelek Évkönyv”, amely tulajdonképpen egy teljes név- és címjegyző-kötet adja hazai mezőgazdasági hatóságok, intézmények, uradalmak hivatalnokai és gazdatisztszjeinek. — Ugy a „Köztelek Zsebnaptár”, valamint a „Köztelek Évkönyv” a gyakorlati tapasztalatoknak és a történet felszólalásoknak figyelembevételével tetemesen kibővíve és javítva van szerkesztve, úgy, hogy jelenlegi alakjában a legkényesebb gyakorlati igényeknek is teljesen megfelelő. — A hiányt pótló s igen hasznavehető új kiadványt melegen ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe. — A „Köztelek Zsebnaptár és Évkönyv” bolti ára 2 frt., postai küldéssel 2 frt 10 kr., a „Köztelek” előfizetői és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagja részére 1 frt 50 kr., postai küldéssel 1 frt 60 kr.

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** Ófolsége a brassói 24. honv. gyalogezrednél Miskoy Pétert, Wéber Gyulát alezredesekké; Grünspacher Józsefet I. oszt. századosná; Kozma Lajost, Orbán Pált főhadnagyokká és közdivásárhelyi Benkő Dénest a nagyszombati 23. honv. gyalogezrednél főhadnaggyá; a brassói 24. h. gy. ezrednél Baló Albertet hadnaggyá, dr. Longely Árpádot főorvossá nevezte ki; továbbá Szóts János tartalékos hadnagynak a brassói 24. gy. ezredhez, Bayer Gyulának a 83. gy. ezredtől, Bartushegy Károlynak a 82. gy. ezredtől a brassói 24. ezredhez való áthelyezését engedélyezte.

— **Halottak napját** nagy fénnyel s szokott kegyeletes érzésekkel ünnepelték meg az idén is K. Vásárhelyt. Különösen az ev. ref. temetőben volt nagy mozgalom. A téres sarkot teljesen megtelt gyászoló közönséggel, sirboltok és sírok fényárban usztak s a tűzoltó zenekar és dalára gyászadalokkal emelte az ünnepély fényét. Hasonló ünnepség volt a r. kath. temetőben.

— **Esküdtétel.** Az idén bevonult honvéd ujczekok mult pénteken tették le az esküt a r. kath. templomban. Ezen ünnepies aktusra az összes zászlóalj a tisztikarral élén, zászló alatt vonult le a templomba. A szertartás rendkívül ünnepies volt.

— **Eljegyzés.** Horváth György, honv. főhadnagy eljegyezte Nagy S. Erzsikét Csik-Szeredában.

— **A vásárhelyi király.** Sem szellem-, sem pénz-, sem vasutkirályról nincs szó, hanem egy szerencsétlen szabó-mesterről, kinok össze régebbi idő óta fogyatékosságban szenvedett, s kin ujabban a nagyzási téveszmék annyira erőre vettek, hogy a szerencsétlent elmeöngyintőzetbe kellett szállítani.

— **Gyilkosság a templomban.** A hernád-németi templomban szentelés alatt öt odaváló ember hegyes végű karókkal boszúból agyonszurkálták Lakatos János földmivest. A gyilkosokat letartóztatták.

— **Harcz a magyar határszélen.** Csikmegye legészakibb részén a bálbóri szoros közelében néhány oláh alattvaló hátultöltő fegyverekkel támadást intézett a magyar esendőökre, kik egy olá-

hot elfogták, egyet lelőttek s egy asszonyt súlyosan megsebesítettek.

— **Szörnyyszülött.** Városunkban egyik gazdánál egy jumbor tehén sajátságos kinézetű és nemű szülöttet hozott a világra, melyen, a kik látták: sokat esodálkozhattak s némelyek e különös esetben háborút, éhínséget, sáskajárást, cholérát s Isten tudja még mit nem jósolnak. A csudálatos teremtménynek számár feje van, nagy fülekkel, patái helyett azonban jól kifejlett esükei vannak, homlokán három szem diszoleg, a háta annyira két részre van osztva, hogy majdnem két testűnek látszik a nyakától kezdve a farkáig. Fejének két oldalán a két szarv rudimentuma látható.

— **Elvesztett pénz.** Acsütörtöki hetivásáron, mely meglehetősen népes volt, egy idegen asszony elvesztett 197 frtot, mely egy zsebkendő szögletébe volt kötve. A káros a „beesületes megtalálónak“ nem ígért illő jutalmat s talán e miatt — pénzt most is keresi.

— **A földmívelésügyi m. kir. miniszterium** 1896-iki kiállítási irodája tudatja, hogy az előállt kiállítások rendező-bizottsága a kiállítások sorrendjét a gazdaközönség kívánságához képest véglegesen a következőleg állapította meg: Első (használati) lókiállítás május 5—12-ig. Hízott szarvasmarha és juh kiállítás (tenyésztés és hízott juhok) május 15—20-ig. Tenyészszarvasmarha kiállítás május 24—31-ig. Második (tenyésztés) lókiállítás (díjlovaglás, hajtás és fogatok bemutatása) június 5—12-ig. Méhkiállítás augusztus 20—31-ig. Tenyész- és hízott sertések kiállítása szeptember 1—8-ig, Baromfi és obkiállítás szeptember 14—22-ig. Ennek folytán a második (tenyész) lókiállításra vonatkozó bejelentések utolsó határidőjét 1896. évi március 31-ére tűzi ki.

— **Kellemes látogatók.** K. Polyáiban, melynek rendőri krónikája már is nagyon híressé vált, szerdán este Rottegi Zoltán és Galló Gyula zajos multu egyőnek beállítottak Zonda Imre ottani földműveshez, s azon ohajukat fejezték ki, hogy szeretnének egy pár kupieza pálinka mellett eldiskurálni. Zonda, ki már le volt feküdvő, felezihelődött s mi alatt nadrágját iparkodott felhuzni, azon gondolkodott, hogy szokatlan vendégeit „megtisztelti“ egy kis popramorgóval. — Ezen nemes szándéka közben nemes vendégei torkon ragadva, derókanan el kezdették ütlegetni s emléken 8 napig terjedő, azaz 8 nap alatt gyógyuló, sötét szederjes színű foltokat hagytak a gazda ábrázulatján. Most Rottegi et Comp. a járásbírságot mutyiban rettegik.

— **Szén-szállítás.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak gápgyára számára az 1896-ban szükséges közszén- és bükkfaszén-szállítás iránt a nevezett gépgyár igazgatóságához november hó 21-éig lehet pályázni. A közelebbi feltételek a kamara irodájában megtekinthetők.

— **Fűrészelt faanyagok és zsinidék szállítás.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak részére 1896-ban szállítandó puhafa-anyagok kimutatása a kamara irodájában megtekinthető. A pályázat benyújtásának határideje november hó 22-ikére van kitűzve.

— **Vasuti szükségletek.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a m. kir. államvasutak részére az 1896-ik évi április hó 1-től 1899 évi március végéig három évre terjedő időszakban szükséges különféle leltári tárgyak szállításait ki. A szállítandó tárgyak közül azok, a melyek e kamara kerületében is előállíthatók, a következők: IV. csoport: Butorok, asztalos és esztergályos készítmények. V. csoport: Bádogos és lámpa áru készítmények. VI. csoport: Ágyműek, pokróczok, függönyök, gördönyök stb. VII. csoport: Ács és kádár készítmények. XII. csoport: Kender kötelek. XVII. csoport: Szijszartó munkák, gyékények, vesszőkosarak stb. A szállítandó tárgyak részletes jegyzékei, melyek egyszerűsind ajánlati űrlap gyanánt is szolgálnak és melyeken az ajánlatok teendő a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési osztályánál Budapesten (Andrássy ut 75 sz. II. emelet 43. ajtó) a hivatalos órák alatt ingyen kapható. A kitöltött és ivenként 50 kros bélyeggel ellátott, a lakás pontos megjelölése mellett aláírt és lepecsételt ajánlatok ezen külezimmel „Ajánlat 123,448—1895. számhoz,”

1895 évi december hó 4-ik napjának déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztály főnökénél (Andrássy ut II. emelet 43-ik ajtó) benyújtandók, vagy posta útján beküldendők. A részletes feltételeket az érdeklődők a kamara irodájában megtekinthetik.

— **Nyilvános köszönet.** Friedländer Simon, a barátosi Bajkó és Nagy Károly ezög faipar telepének igazgatója, 5 koronát adományozott a Kovásznán létesítendő orvosi járási közkórház alapra. Fogadja nemes tetteit a szenvedő emberiség nevében hálás köszönetem. Kovászna, 1895. évi okt. 31. Hollaky Attila, főszolgabíró.

Tudományos apróságok.

Behring dícsősége. — A kolera-méreg és a kolera-antitoxin. — Dr. Ransom kísérletei. — Fából készült téglák. — A villamosság és a föld termőereje. — Az ivóvíz és a tifussjárvány.

(Vége.)

A további kísérleteknél dr. Ransom úgy járt el, hogy az állatok bőre alá szerumot főcskendezett hasüregükbe pedig virulens kolerakulturát, az állatok életben maradtak. Ugyancsak életben maradtak az állatok akkor is, a mikor először szerumot főcskendeztek a bőrük alá, 48 óra mulva pedig virulens kolerakulturát kaptak hasüregükben. Hasonlóan elmaradt a kultura mérgező hatása akkor is, ha a szerummal egyidőben került a hasüregbe.

Vizsgálatainak az eredményét dr. Ransom a következő pontokban foglalta össze:

1. Lehet bakteriumoktól megtisztított kolerakultura-folyadékot előállítani, a mely specifikus mérgező hatást gyakorol.

2. Azok a betegségi tünetek, a melyeket ez a folyadék okoz, hasonlítanak azokhoz, a melyek élő koleravibrionák a szervezetbe való bejutása után mutatkoznak.

3. E folyadékból lehet szilárd anyagot készíteni, a melyek hatása megögyezik az eredeti kolera-méreg befeekendőzését követő hatásokkal.

4. A kolera-méreggel immunizált állatok véréből olyan szerumot lehet előállítani, a mely hatásosnak bizonyul egy a kolera-méreg, mint az élő koleravibrionák hatásának ellenében.

A biológiai kutatás egy nagy horderejű vívmányának e részletes ismertetése után szenteljünk még egy kis időt néhány ipari újdonságnak is. Azt mondják, hogy korunk a vas korszaka. Nem tekintve azt, hogy hasonló joggal lehetne elnevezni még sok más egyéb korszakának is, például a villamosság, vagy akár a nagyszabású szédelgések korszakának is, annyi bizonyos, hogy a vas sok téren hátrálni kényszerült. Egy helyen az aluminium vette át az uralmat, másutt ismét más fémek és sok helyütt végre a papiros, a miből házakat és hajókat építenek immár, a miből felhasználnak kocsik gyártásához és vízvezetési csövek készítéséhez stb. Legújabbban a fa is versenytársa lett a vasnak, sőt a kőnek is. A svájci szabaddalmi hivatalban legutóbb jelentettek be egy találmányt, a mely arra törekszik, hogy kiszorítsa a követ az építkezésekből. A feltaláló fűrészporból egy olyan pépet készített, a mely szilárdságánál és könnyűségénél fogva nagyon alkalmas, hogy a téglát pótolja. A fát ugyanis porrá fűrészollik, e fűrészport beitatják rész-szulfittal vagy szublimáttal, azután formákba öntve megszáritják. Az ily módon előállított és formákban megszáritott fapép kitűnő építkezési anyagot szolgáltat, a melynek még az az előnye is megvan, hogy tötszós szerint lehet fűrészolni, faragni, szögezni stb. E találmány gyakorlati alkalmazhatóságát már legközelebb bemutatják, a mennyiben a feltaláló ilyen fakockákból egy nagy vendégfogadót szándékozik építtetni Svájc egyik leglátogatottabb üdülőhelyén.

Bizonyára nem lesz érdektelen, ha e helyen néhány számadatot sorolunk elő arra nézve, hogy milyen hatása van a villamos áramnak a föld termőképeségének fokozására. Hogy a villamos fény behatása alatt a növények gyorsabban fejlődnek, azt már régebbi alkalommal bőven tárgyaltuk. Azóta Nollet, Bertholon és Alainbray arra vonatkozólag is tettek kísérleteket, hogy milyen hatása van a villamos áramnak a növények fejlődésére. Azt tapasztalták, hogy vetekedik a legjobb trágyával. Utánuk angol Forster és Sheffard, a német Hubek és

Fichtner tettek idevágó kísérleteket és az eredmény ugyanolyan biztató volt, mint az előbb említett tudósok vizsgálatánál. Kiderült, hogy ha villamos áramot vezetünk keresztül a talajon, a termés 13—27 százalékkal bővebb lesz.

Még nagyobb eredményeket ért el egy orosz: Spechner, a ki a villamos áramok helyett a statikai elektromosságot alkalmazta és ezzel elérte azt, hogy a kérdéses földeken 30—50 százalékkal javult a termés. Hasonló sikert lett az osztályrésze néhány francia mezőgazdának is, úgy hogy előrelátható, mily fényes szerepet fog játszani a villamosság a XX-ik század földművelésében.

Emlékezzünk meg végül még egy jelentős felolvasásról, a melyet Renard, a francia hadsereg egyik törzsorvosa tartott a napokban a párisi „Académie des sciences“-ben. Arról beszélt, hogy a tifusz-betegség ugyszólván sohasem fordul elő a katonáknál, ha forrásvíz vagy filtrált vizet isznak. Amióta a francia katonaság a kaszányákban vagy a gyakorlatok alkalmával ilyen vizet kap inni, tehát öt év óta a tifusz-halálozás 1200-ról 400-ra szállt alá. Megjegyzendő, hogy ez években egy nagy tifuszjárvány volt, a mely százával meg ezerével gyilkolta a párisiakat. Igen figyelemreméltó Fromont-nak e felolvasáshoz tett megjegyzése, a mely szerint a viznek ártalmatlanná tételére nem szükséges, hogy azt 100 fokra hevítsük, elégséges, ha a víz hőmérsékletét csak 80 fokra emeljük és így tartjuk 20 perzen át. Ennyi idő elég arra, hogy a vízben levő kártékony mikrobák elveszítsék virulenciájukat. Már pedig mi sem könnyebb, minthogy az ivóvizet ilyen eljárásnak vessük alá, mert a víz 80 foknál még nem veszíti el benne levő gázokat és ize is változatlan marad. Mindezek folytán nem lehet eléggé ajánlani, hogy a francia orvos tanácsait nálunk is, a saját érdekünkben minél szélesebb körökben megszívleljék és szakítsanak végre azzal az indolenciával, a mi annyi veszedelemnek volt már előidéző oka.

Apróságok.

Karmolás.

— Mi az az arcán? Anyajegy?
— Nem, anyós jegy.

Bakfis tempó.

— Te, Verus, csókoljál te már bajszos embert?
— Egyszer! A multkor egyedül maradtam Dr. hadnagygyal és csókot raboltam tőle.

— Mi az oka a sok elválásnak?
— A sok házasság.

— Miért sir Juliska?
— A szeretőmet elvitték katonának.
— Sebaj. Három év mulva visszakérül.
— Igen ám, de hátha én addig férjhez megyek.

— Nemsokára megérjük, hogy a bicikli elfoglalja a ló helyét.
— Dehogy érvük. Bicikliből sohase tudnak virslit készíteni.

— A fiatal özvegyeknek megvan az a nagy előnyük a leányok fölött, hogy mindent tudnak a férfiakról.
— Meg az az előnyük is, hogy az a férj, aki mindent tud róluk, már a sirban van.

— A Miska azt mondta tegnap este, hogy be tudja bizonyítani szerelmét.
— És te mit válaszoltál?
— Azt, hogy nem vagyok képes a dolgot ilyen világításban látni.
— Nos, és mit szolt ő?
— Semmit. Eloltotta a lámpát.

HIRDETÉSEK.

HANKÓ ÉS HORGÁSZ

ÁSVÁNYVIZEK.

„Hankó“ megfelel a Karlsbadi híres vizeknek s bátran nevezhető magyar Karlsbadinak. Ennek használatára mindenféle gyomor-bélbaj és aranyeres bántalmak biztosan gyógyulnak.

„Horgász“ összetétele ugyanaz, mint a világhírű Gleichenbergi. Kitűnő hatása fényesen bebizonyult gőge-, tüdőbajoknál és enyhébb gyomorbajoknál. A „Horgász“ viz mint **kitűnő borviz** borral is igen jól élvezhető. Ennek élvezete mellett hosszabb mulatság után is kellemetlen érzése, fájása nincs az embernek.

Kizárólagos főraktár:
IFJ. JANCÓ MÓZES
nyomdatulajdonosnál
Kézdi-Vásárhelyt.

SCHISSER PÁL

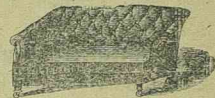
első nagy kárpitos-butor-raktárában
Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált **ruganyos szalon-butorok** minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 db karosszék 100 fittól felebbe, ezenkívül mindenféle **divány ottománok**, faragott, tömören hajlított **faszékek és függőnytartók, tukrők, tolelt-asztalok**, lószőr és tengerifü **matraczok**, gyermekkocsik és **sodronyágybetétek** galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágy a darabja 9 forint.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Az anyakönyvvezetők részére előírt nádszékek és diványok jutányos áron kaphatók.

(111) 20—20.)

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában olcsón

felvétetnek.

M. kir. államvasutak.

Érvényes 1895. okt. 1-től.

MENETREND.

BRASSÓ-BUDAPEST.

Keleti vonal.

Érvényes 1895. okt. 1-től

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	érek.			Medgyes	ind.		
Botfalva	ind.	regg. 5.08	este 7.43	Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felé)	érek.	regg. 10.55	éjjel 12.46
Földvár		5.39	8.07		ind.	11.14	1.00
Mogyorós		5.58	8.23		ind.	11.29	1.18
Apácza		6.17	8.43	Tövis (vend., elágazás Arad felé)	érek.	d. u. 1.10	2.49
Köpecz		6.36	8.57		ind.	1.45	3.42
Agostonfalva		6.55	9.16	Nagy-Enyed	ind.	2.11	4.03
Alsó-Rákos		7.02	9.22	Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	érek.	2.56	4.37
Homoród		7.19	9.38		ind.	3.06	4.41
Kacza		7.45	10.02	Győres (elágazás Torda felé)	érek.	3.43	5.15
Bene		8.02	10.15		ind.	3.53	5.21
Erked		8.23	10.36	Kolozsvár (vendéglő)	érek.	5.45	regg. 6.45
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)		8.43	10.51		ind.	este 6.14	regg. 7.00
Segesvár (vendéglő)	érek.	9.12	11.16	Nagy-Várad (vendéglő)	érek.	10.44	11.17
	ind.	9.13	11.32		ind.	11.04	d. u. 11.32
		9.35	11.39	Budapest	érek.	regg. 7.00	este 6.20

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

Kézdi-Vásárhely	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Brassó	Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Imecsfalva	indul reggel	4.56 délelőtt	10.25 délután	ind. reggel	5.20 reggel	8.50 délután	3.01
Páva-Zabola		5.09	10.38	Szász-Hermány		5.35	9.09
Kovácsna		5.22	10.51	Prázmár		5.53	9.33
Barátos		5.38	11.08	Kökös		6.04	9.46
Nagy-Borosnyó		5.55	11.24	Uzon		6.15	10.06
Eresztvény		6.07	11.38	Kilyen		6.27	10.21
Sepsi-Szentgyörgy		6.24	11.55	Sepsi-Szentgyörgy		6.45	10.49
Kilyen		6.54	12.25	Eresztvény		7.07	11.17
Uzon		7.02	12.33	Nagy-Borosnyó		7.24	11.47
Kökös		7.15	12.46	Barátos		7.45	12.16
Prázmár		7.25	12.56	Kovácsna		8.08	12.42
Szász-Hermány		7.45	1.16	Páva-Zabola		8.19	1.01
Brassó	érek.	8.01	1.32	Imecsfalva		8.31	1.19
		8.15	1.46	Kézdi-Vásárhely	érek.	8.45	1.37

Ifj. Jancsó Mózes-nél K.-Vásárhelyt.